

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Η ΟΡΔΙΝΑΝΤΖΑ ΤΟΥ ΕΝΤΟΥ

Α'.

Λίγοι από τους σημερινούς αναγνώστες του «Μπουκέτου» θα ενθυμόνται το ωραίο επεισόδιο που συνέβη στο Γάλλο στρατηγό Έντου, τον οργανωτή, πρό του 1912, του Έλληνικού στρατού. Ο Έντου, τον οποίον το Υπουργείο των Στρατιωτικών του είχε παραχωρήσει για ορδινάντζα, ένας λεβέντης Ρουμелиώτης, παρά τον σεβασμό τον οποίο έφερε προς το στρατηγό και την καλή ζωή που περνούσε στη Γαλλική Αποστολή, αναγκάστηκε να... λιποτακτήσει, γιατί δεν μπορούσε να υποφέρει, καθώς έλεγε στην αναφορά του, «τα Γαλλικά φαγητά του στρατηγού»!... Το επεισόδιο αυτό δηγγείται στη χαρακτηρισμένη αυτή ιστορία του, δ' συνεργάτη μας κ. Σταμ. Σταμ., και τις χαρακτηριστικές σκηνές που επακολούθησαν γεαμμένες με όρεξη και δρασερότητα.

Ήταν ο Γκυγιώμ

— Θα πιθάνου ού μαύρους, σά λύκους του γεμώνα! Εγγύγχε ο Μάνθος ο Άμαραντος, εύχονος εκ τής ευάνοθρου Ρουμελίης, ελπιστασθήσε στην ύπηρεσία του Γάλλου διοργανωτού Έντου.

— Τι θέλου γιώ με τούς γανουματήδες, κίο λουζία; Διευαγρότερο στο λοχία του όταν έφευγε απ' το λόχο του.

— Διαταγή του Συντάγματος! τού ειπε

αυστηρά ο λοχίας.

— Δεν τή γερίζουμι λίσου;

— Εινε ανέλλιτους! Κοντά μου Σύνταγμα, ιδώ!

— Σύνταγμα! Τότε... αναθεωρήσε την! Είπε κάποιος από το λόχο, τιμοφθεις άμέσως με άρτίστη τεταρτήμιο, γιά το ψυχρότατο καλαϊτόποι του.

Έτσι ο άτιμος Μάνθος άρτάστη στον Έντου, την Έλενή (γλιάνη) έχοντας στον όμο του και το μουστάκι τον άλειμμένο με έδρα και στοιμαμένο σαν τοιγζέλι.

— Τουλάχιστον θά δοίμι Φραντσέζες, ειπε, παρηγορώντας τον έαντό του, καθώς πήγαινε στο δρόμο.

Αυστηχώς, όμως, Φραντσέζες ουτε ζωγραφία ύπηρεζε στο σπίτι του Γάλλου στρατηγού. Σάν να μην έφτανε δε αυτό στον άτιχη Άμαραντο, κοί μην άλλα και ή απέναντι ταράσες έστερούντο θηλάκων και τά γύφω σάιτια ήσαν γεμάτα από άντρος, σάν ή γειτονιά έδει πέρα να ήταν τό... Βατικανό!...

— Τουλάχιστον θά ανταλλάξώμενος (θά τρώμε) Παριζιάνικα, σάφτηκε ο Άμαραντος, κι άκούσθησε τό όλο του και τα λοιπά στρατιωτικά του παραρτήματα μπρός στην πόρτα του στρατηγού.

— Ίδιώ κάρηται ού κέρους Ίντου; φώτισε.

— Ο Γάλλος; τού ειπαν.

— Ού γάλλους κ' ού παργαλλούς! Ού Φραντσέζους ού Ίντου, που ήρθι να διοργανώσιν τά στρατεύματα!

— Έδω!

Πρώτη έβληθεις του καθορισμού του εύχόνου ήταν ο Γάλλος στρατιώτης, ή ορδινάντζα του Έντου, πού παρουσιάστηκε μπρός-του. Φορούσε πανταίονα ζόζανα, σαν Τούρκικα ετοιμαμένα και πάνω στο κεφάλι του ένα φέσι Τούρκικο, με κερσάιδη.

— Όσο μάταια θά τοιχεζώμιν; σάεττηκε ο Άμαραντος και ζωντοτάθηκε και κούταζε τό Γάλλο στρατιώτη στό μάτι. Ήταν ένας ευνόθς και νεαρός Φραντσέζος, με στουγγυλό και ζόζαζνο το πρόσωπο, μικρά και σάν χωρίς φρόδια τό μάτι, και μύτη κάρηταυομένην, όπως έλεγεν την «λαζουνοστή» μύτη Έντις λοχίας, πρηνή δάσκαλος.

— Ού, τί μα δ'ένου γου'νά λου εν' τοίτο!... Σκέττηκε ο Άμαραντος και φώναξε και πάλι βροντωδέστερα γιά να τού πάρη τον άέρα:

Ένοσταλγούσε τού χωριού τις ψησταρίες

— Καλήμέρα τ' άρεντιάς σας, ειπα!

— Άντρέ! άπάντησε ο Γάλλος.

— Δεν με λέν Άντρέ; Είμαι ού Μάνθος ού Άμαραντος απ' τή Λομποτινά τού Ναυπαγτίας, μέλλον υποδικαιένος των εύχόνου!...

— Μαράντζια σα κι πώνου μάφους! θηηολογούσος ο δίςτιχος ο Μάνθος κάθε μέρα. Μεγάλο και φοβερό ήταν τό μαρτύριο που τρώγαγε. Έπι δέκα ήμέρες τόρα, κατά τις άποίες ήταν ορδινάντζα του Έντου, φαι στό στόμα του δεν έβόλε.

Η Γαλλική κούζινα, την όποία ο Γκυγιώμ, ο Γάλλος στρατιώτης, τόσο καλά έγνώριζε, άποστροφηι μονάχα και άτελείτω μαρτύριο ηηστειας έπέφερε στο φτωχό Άμαραντο.

— Ούρε μαγειργετό εν' τοίτο, ή σπετσαρία; Έλεγε, Ούλου βραστά κι βραστά, σάν νουσοικουμίου!

Κι' ειχε δίκο να παραπονείται. Πώς να ευχαριστηή με τή Γαλλική κούζινα; Ζομός με πατάτες και καρόττα και σέλινο και πράσα συμβοαθόμενα και λογιής-λογιής λαχανικά! Ήταν φαι αυτό;

— Ούρε Γκυγιώμ(1) (Γκυγιώμ), ούρε σοσάμ πιλά στό λαχανικά! Μανάβιου την έκνις την τέντζου!...

Τουλάχιστον όνόμωθα Φραντσέζες

Τό κρέας, χωρίς άλάτι και πιτέρι μπόλιο, χωρίς οργανωλα και θινάρι, μόλις ζεστανόταν στη φωτιά και άμέσως, άμιστάζου, σερβορίζατε στο τραπέζι.

— Μπαί! Μπαί! Μπαί! Για τού Θεό, ούμο κριάζ θα φάμι, σά λύκο!...

Μιά μέρα, πού ο Μάνθος, καθ' ύπερβασιον δικαιοδοσίας και ύποχρεώσεων, θέλησε να ρίξη «ριγανούλα» στο ψητό κριζιά, έχάλασε ο κόσμος. Ο Γάλλος στρατιώτης τον κούταζε, σάν νάβλεπε θηοιο, και ο Έντου έφτινε και ξεναφτινε σάν νάφαγε αναμένα κάρβουνα.

— Για κίνουνο βρε την έγιτι στη Γαλλία τή οίγιαν; φρωτούσε ο καθότιχος ο Μάνθος.

Μιά μέρα, πάλι, ειδη τον Γκυγιώμ να φέρνει άντεράσια και άλλα έντόσθια. Ο πεινασμένος εύχόνος άντένευσε.

— Έπί τέλους, θά φάμι κοκορέτσια!

Και έστύπηε τό έγκαταλειφθέν μουστάκι του κι έτακτοποιήσε τή φρόντα του φεσιού πύ λεβέντικα.

— Κοκορέτσια, ειπε στον Γκυγιώμ, να τρώη ή μάνα και να μη δίτην τού παιδιού!

— Κουάν;

— Κομάτ', ναί, κομάτ', γελονοφάνου, πού ξέριτι κι σεις να ζήσετε!...

Τό μεσημέρι τά έντόσθια έμαγειρεόθηραν, αλλά κι' αυτά... νερόβραστα, με μαϊντανό ψιλοκομμένο.

Ο δυστυχής Άμαραντος ήταν περίλυπος μέχρι θανάτου... Τά έρόδα των παρεόν του, όπως λέγαν μα φορά, μαράθησαν, ο εφθασος του φεσιού του, λαμαελήθεις, έκρέμετο σάν άταγχορισμένος, τό φέσι του δεν ειχε τίς λεβέντικες του τούσκας πιλά, και ο μίσταξ του έγκαταλείφθη άτένιαντος, έλεινός και... άξιούμωθος!

— Καθ' ού ζέουσι;

Αποόθμνος και άρημομένος έκαθόταν όφες μακρούς, όνειροπολών κλαμιαίες γίδες, σαρχιά ψημάκια, μισορτες και τριτά. Κνίσσα ψητόν τον έπιναν, γλυκάδια τού γαγαλούσαν τό λαγύγγι, σελινάντερα, σάν πειρασμός, γύφω του έπέλεγκοντο και μεζεδάκια, ροδορημένα και όρεκτικά, όρθοπνίτο γύφω του τριγύφου του, σάν να θέλαν να τον πιήσου.

Και όταν σνηηοχέτο ά-

Τόν Μερακλή στο Ζάππειο

(1) «Γκυγιώμ» σε πολλά μέρη της Στερεάς Έλλάδος λέγεται ο μεγάλος τεκεκός με τον όποίο κουσαλούν νερό.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΔΟΝΤΙ ΜΟΥ

Δοντάκι μου που σήμερα τριήμενο, τελευταίο, με πόνο μ' αποχαιρετάς κι' εγώ για σένα κλάω, στάσου, μαζί να κλάψουμε λίγες στιγμές ακόμα τους φίλους μου συντρόφους σου, που, άχαρο και κρηό, φθαμένα κόκκαλα τὰ κλειτὸ γέριό μου στόμα, τῆς πρώτης ὁμορφιάς τους παλιὸ νεκροταφεῖο. Ἄγαπημένο δόντι μου ὅπου μαζί σου σβύνει και στο σκοτάδι ἡ ὑστερὴν ἀκτίνα μου μ' ἀφίρνει, δοντάκι μου μοναχικό για στάσου να τὰ ποῦμε. Γιατί πολλά στη σημερινὴ θανά σου ἐνθουσιασά. Ὃταν ἐσὺ ἐφύτρωνες πέρασαν τόσο χρόνο, και δὲν ἐληνομηθήσαν οἱ φοβεροὶ μας πόνοι. Μά όταν ἐξεφύτρωσες, λειπὸ μαγαριτάρι, ἀγάλλασε τὸ σκοτί μου για τῆ δική σου χάρι. Πὼς ἤθελα να ἤμωνα αἰώνιο παιδάκι, να πιστενα πὼς ἦτανε τῷμοφο ψεμα ἀλλήθεια, πὼς όταν μεταλάβαινα, δόλορσο δοντάκι, ἐγγέλασα με τὸ Χριστοὺ τῆ μυστικὴ βοήθεια. Σὺ εἶσαι τὸ δοντάκι μου που πέφτει τελευταίο. Που μ' ὄλους τοὺς συντρόφους σου με ἔκανεσ ὤραιο, κι' ἐκάνετε ἐπιζήτητο τὸ στόμα μου στο μῆμα, εἰς τὰ τραγοῖα τῆς ζωῆς, στοῦ ἔρωτος τὸν φιλία.

Καμμὰ που σὰς μισόνοιγε τῆ ροδινὴ σὰς θύρα με πόνου τῆς φίλμα ἐρωτευμένη Ἥρα, ἀν ἔῃ, ἡ ἀτυχή, ἀν ἔῃ, ἀντίκου σαθ θὰ φρεῖξη και τοῦ Θεοῦ τὸ σχεδίο πικρὰ θὰ ἀποκηρῆξη. Γιατί τὸ τριαντάφυλλο τὸ πολυγαπημένο να κτρινοφύλλεται, να πέφτει μαρμαρένο ; Γιατί να τρώγη ὁ γέροντας Γεννήτης τὸν Ἄ...

Γιατί να χαιρέται ἡ ὀχίτὸ πρόσωπο τριφυλλί ; Γιατί τὰ νειάτα τὰ τρέλλιτὰ κρινοστολισμένα να κατανοιὸν γερόματα ψυχρὰ και συγαμένα ; Γιατ' εἶνε, κόποι, ἄπονα πείρασ σου ὁ χρόνος και μάνα σου εἶνε ἡ φθορὰ και κλήρος σου ὁ πόνος ; Κι' ἐμὲ, δοντάκι μου, κι' ἐσὲ που σκεθωμένο πέφτει, ὁ κόσμος μὰς ἐπάληθεσεν ὁ μάταιος και ψευθῆς. Ἄφου δὲν σπὰς τὸ μύγαλο σάν πρῶτα παλιηκάκι και δὲν μιλῶν ἡ ὀμορφες για τῆ δική σου χάρι και ζῆς μόνο τῆ γλώσσα μου να σχίζης και να κλάω.

ἀγαπημένο δόντι μου, γρομίσου τελευταίω.

Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ

πό του στομάχου αυτά τα φαντάσματα, ἀηδὲς ὡς ἔσπλιμα, κάκασμο σάν γιαιρκό, κακόγευστο σάν σαπουνάδα, ἀπλόταν μπροστά του τὸ πιάτο με τὰ νερόβραστα ἐντόσθια.

— Ὁρέ, τέτοιους ἀνθρώπους φέραμε να φκιάσουν τὰ στρατεύματα ! Ἐλεγε ὁ κακόγευτος.

Καί, για πρώτη τώρα φορὰ, ἡ ἰδέα τῆς λιποταξίας του πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ !

— Πάου, μανούλα μ', πάου ! ...

Τὴν ἄλλη μέρα ρώτησε τὸν κύριο Σκουπίτσα, τὸν γειτονικὸ τοαγκάση, ἔσαν τί ζούδιο (ζῷο) εἶνε αὐτήνη ἡ Φραγαλά, που λένου.

— Βασίλειο πλούσιου και μεγάλο, του ἀπάντησε ἐκεῖνος.

— Τί μεγάλο, κὺρ-μπαλοματιῆ, ὅπου δὲν ξέρουνο να φράνε ! Ἀκούσ να βράζουνο τὰ σπρότια με νιρό κι να ῥχζουνο κι ἐξαμούριασ μέσα ! Κι' ἔπειτα σου λέν ἐφί δ' ἐσ, που φρέιβα κι μουνιμηρίδης να τοὺς φράνε ! ...

— Τὸ καθετί εἶνε συνήθεια, εἶπε ὁ μπαλοματιῆς.

— Ὅψο' τί συνήθεια μου λὲς αὐτοῦ ; Δὲν τρώου του φρέι μου καλύτερα ... γκουδέτσι ! ...

Ἔτσι λυπημένος, πεθαμένος ἀπὸ τὴν νιοσά και ξενευρισμένος ἀπὸ τὴν ἀγανάκτηση, με κρομασίονο τὸ κεφάλι και ἀσχημένο τὸ μυαλό σὲ σκέψεις ὑποφρέες, τράβηξε κατὰ τὸ Ζάπτεμο λέγοντας :

— Οὐψόμθα οὐλίγου κι τὸν Μικρακλήν.

Και εἶχε δικηο να θέλλη να ζητήση και τῆ γνώμη του μακαρίτη του Δημήτρη του Μερακλή, εἶτι του μεγάλου τούτου στομαχικῷ ζητήματος.

— Εἰν' ἀνθρώπουσ του κόσμου οὐπόσος πρέτ' οὐ Μήτσοσ, σκέφτοταν.

Θὰ εἶνε και γλωσσουματιῆς με τὸν κόσμο που συνανατρέφεται στο Ζάπτεμο. Γαλλίδες και Ἄγγλιδες και ἐθλιικά λογιῆ-λογιῆ, μαθὲ, ἐκεῖ διημεροῦνσ ! Ὁ μόνος για να τὸν συμβουλέψη ἦτανε ὁ Μερακλήσ και κανένας ἄλλος.

— Ἀχ, του μαῦρου, τί μου ἦτανε γερατὸ ! ...

Δούλες τροφαντὲς και ζουμερές, σάν φρούλες, περνούσανε μπροστά του, παραμάινεσ ἄσπρες-ἄσπρες και κροιστέσ και φουσκωτέσ σάν σφιχτὸ κοινουαδιῶν λουλουδιῶν, τὸν γλινοκίτταζαν, κορότσι, με μέλι ζυμωμένα και με ζάχαρι, σωματιητικά τὸν κίτταζαν, ἀλλά ὁ «δοῖλος Ἀμάραντος» που εἶχε μάτια να τίς δῆ κι' ὄρεξι να τοὺς ἀπαντήση ...

Ἔτσι ὁ κόσμος εἶχε μεταβληθῆ γι' αὐτὸν σ' ἕνα ἀηδὲς βραστο, μέσα στοῦ ὅπου πνιγὸταν και βιθίζεταν κι' ἐξαντακίονταν ἐκατὰ διαδύλλο ! ...

(Ἡ συνέχεια στ' ἄλλο φύλλο).

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΕΞΩΦΡΕΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΙ' Ο ΓΑΜΟΣ

Σὲ μιὰ τελευταία δικη, κάποιος Γάλλος δικαστής, συνεκεία μιὰς αἰτήσεωσ διαζυγίου, ἔφερε εἰς φῶσ μια παλαιὰ νομοθετικὴ διάταξη, ἡ ὅποια περιέριγος δὲν εἶχε ἀκόμη ἀκροαθῆ ἐπισημωσ. Ἡ διάταξη αὐτῆ, ἡ ὅποια χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1670, εἶχε ὡς ἐξῆς :

«Ὅλεσ ἡ γυναῖκες, ὀποιοσδήποτε ἡλικίας, κοινωνικῆς τάξεωσ ἢ ἐπαγγέλματοσ, ἀνύπαντρες, παντρεμῆμενῆσ ἢ χῆρες, ὅσεσ θα παρέρσουσ σὲ γάμο ἔναν ἄρθενα ὑπῆκου τῆσ Α. Μεγαλειότητοσ με τῆ χρῆσι ἀρωμάτων, ψιμμυθίου, διαφόρων ἀλοιφῶν, τεχνητῶν ὀδόντων, ψευτικῶν μαλλιῶν, γεμισμένων στηθοδέσμων, ὀποδημάτων με ψηλά τακούνια, ὑπάγονται στο ἄρθρο του ποινικου νόμου περι μάγων και μαγισσῶν, ὁ ὀποῖοσ ἱσχύει και λειτουργεῖ σήμερα, ὁ δὲ τιοῖτοσ γάμοσ θὰ θεωρηται ἄκυροσ ! ...»

Για φαντασθῆτε τί θὰ γινόταν, ἂν ὁ περιέριγος και σατανικός αὐτοσ νόμοσ ἐφαρμολόζταν στη σημερινὴ ἐποχῆ. Ὅλεσ ἡ νέεσ θὰ ἦσαν καταδικασμῆμενῆσ σὲ διαρκῆ ἀγαμία και τὰ διαζύγια θὰ ἐδίδοντο τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο.

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Κάποιος σοφὸσ ἔλεγε : «Φοβοῦμαι πρῶτον τὸ Θεὸ και δεῦτερον ἐκεῖνον που δὲν φοβᾶται τὸ Θεὸ»

— Ἡ μνήμη εἶνε ἀσπυκρίτωσ πολυτιμώτερη ἀπὸ κάθε βιβλιόθηκη.

— Τὰ γερατειὰ δὲν πρέπει να θεωροῖνται ὡσ μέρος τῆς ζωῆς.

— Ὁ θυμὸσ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐπιπολιμότητη και τελειώνει στη μετάνοια.

— Ὑστερα ἀπὸ τὴν ὑπομονῆ ἐρχεται ἡ ἱκανοποίησι.

— Οἱ δεσμοὶ τῆς φιλίας εἶνε ἡ ἐκτίμησισ και ὁ σεβασμόσ.

— Μόνου ὁ τάφοσ ἔμορφε να κατανοηση τὴν ἐπιθυμία μας.

— Ὃποιοσ δὲν ἔχει τὸ χερί του ἀνοιχτὸ, ἔχει τὴν καρδιὰ του κλεισμένη.

— Ἡ ὀμορφη γυναῖκα και τὸ καλὸ κροσί εἶνε διὸ γλινοφαιμάκα.

— Ὃποιοσ θέλει τῆ φίλια χωρῆς ἐλαττώματα, ἀπομῆνει σὸ τὸ τέλος χωρῆς φίλουσ.

Η ΖΟΓΡΑΦΙΑ

Ὃταν ἀκέρηα ἐγάντηεν ἡ ὀραία ζογογραφία και ἡ παρθένα ἐλαμψε με τῆχη περισσή, τὸ ἔργο του ἀντικρῶντοσ ὁ καλλιτέχνησ εἶπε :

— Ἔσ' εἶσαι τὸ δνεῖρο του νοῦ και τῆσ ψυχῆσ μου ἐσ' !

»Καί τὰ μαλλιὰ τὰ ὀλόξανθα και τὰ γλικὰ σου μάνα και τὰ χυτὰ τὰ χερία σου, τὸ ὀσωμα τὸ ἐλαφρὸ, στη γῆ ποτὲ δὲν φάνηκαν, εἶνε νεροαῖδασ κίλλιη πλασμένησ με κρινόρροδα κι' ἀπὸ μαρμάρου ἀφρὸ»

Κι' ἐγλινοκιδάκρουνε ἐμπρὸσ στην ἄσραχη ὀμορφῆ που ἀπ' τὴν καρδιὰ του ἔφρεν ἀνάλαφρα στο νοῦ, τὴν ὀμορφῆ τὴν ἄσραχη που ἀνῆρτησεν ἡ τῆχη με τὴν ἀπόρθενη ψυχῆ δνεῖρου μακρνοῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Ἄπὸ τὰ δέντρα πέφτουνε τὰ φύλλα ἕνα ἕνε στης μάνης γῆσ τὴν ἄσραχη και μαῖνη ἀγχαλά, στέκουνο τριγύρω τὰ κλαδιὰ ψυχρὰ, σκελεθρομῆμενα, και λυπημένα κι' ἄλλα κρινοφίζουνο τὰ ποιά.

Ἡ καταχνιά σηκῶνεται μεσ' ἀπ' τὰ δάση ἀγάλα κι' ἀπλόνηται στην μυστικὴ νεροαῖδα του βορρη, και μοῖζει ἡ φύσι θάλασσα με δίχουσ ἀκρογῆλια που κῆμα δὲν ἀκούεται ν' ἀντιλαλή βαρενά.

Κάπου και κάπου βιαστικός περνάει ἕνας διαδότησ και σάν σιά μεσ' τὴν πυκνὴν χιονεῖνη καταχνιά, Νὰ ἡ ζωῆ ! Φανῶαστε σὴν ψευτικὰ κτερά τῆσ σάν δνεῖρα ἀγερῶπλαστα και σβῖνονου με μιὰ.

Α. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥΣ